

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Štampa vsak četrtek in velja s poštno vred 1² v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 6 K, pol leta 3 K in za četr leta 150 K. Naročnina za Nemčijo 8 K, za druge Evropske države 9 K. Listar hodi sam po njega, plača na leto samo 5 K. — Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisni se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, upravljalni stroški dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 12 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Inserate in reklamacije. — Inserate se plačuje od gnostopne pettivrste za enkrat 24 vin., all kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 16 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala znamenja“ vsake beseda 5 vin. Parle in zahvale vsake pettivrste 24 vin., izjave in Poslano 36 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Nezaprte reklamacije so pošiljane prave.

Cesar Karel narodom po tretji vojni zimi.

Cesar Karel je izročil ministrskemu predsedniku sledeče lastnoročno pismo:

Ljubi grof Clam-Martinić! Prebili smo tretjo vojno zimo z vsemi njenimi trdotami; čeprav je treba še par mesecev, predno nam prinese kaleča setev hrano, smemo vendar pričakovati, da bo spomlad otajšala življenje. Do takrat je treba vzdržati in to se nam bo, seveda z velikim pomanjkanjem, tudi nedvomno posrečilo.

V tem težkem času smatram za potrebo, da povem Mojim ljubim narodom, kako silno vpliva name njihova nadloga in da se jim najiskrenejše zahvaljujem za požrtvovalnost in potrpežljivost, s katero prenašajo sa bremena vojne. S hvaležnim srcem vpoštevam vse, kar je doseglo prebivalstvo v teh resnih dneh z občudovanja vrednimi duševnimi in gmočnimi silami: Delo kmetov, industrijalcev in obrtnijskih delavcev, rudarjev, kratkomalo vseh hrabrih in vstrajnih bojevnikov za skupno gospodarsko življenje, ki so se izkazali vredne bojevnike za obstoj in čast naše domovine. Spominjam se tudi s hvaležnim srcem vzglednega delovanja naših domoljubnih žen, ki so si v tem najtežjem času z vztrajnostjo, gospodarsko sposobnostjo in dejansko lubeznijo do bližnjega zagotovile za vedno priznanje domovine. Od njih vseh pričakujem, da bodo v smislu velike dobe, ki kliče vse k delu, storile tudi v naprej, kar bo v njihovi moči.

Prosim za vse, zaupajoč v bodočnost, bogatega božjega blagoslova. Naj jih spremlja pri njihovem nadaljnjem blagoslovljenem delovanju za skupni blagor domovine zanesljivo upanje na skorajšnje srečnejše dni!

Naročam Vam, da naznanite to prebivalstvu!
Laksenburg, 8. majnika 1917.

Karel I. r.

Clam-Martinić I. r.

Slovenska Kmetiska Zveza.

Vsled izjemnega zakona, pod katerim stoji tudi ozemlje Slovenskega Stajerja, so politična zborovanja zelo otežkočena. Za to je Slovenska Kmetiska Zveza sklicala, kakor večkrat med vojsko, za zadnji teden zopet odbor Slovenske Kmetiske Zveze k seji, pritegnila k posvetovanju tudi mnogo odličnih pristavev iz vseh delov Slovenskega Stajerja. Sklepe tega posvetovanja smo priobčili že v zadnji številki našega lista. Vendar se nam zdi potrebno, da na nekatere točke še posebej opozorimo slovensko javnost.

1. Ker je državni zbor sklican, je bilo treba našim poslancem povedati najsrčnejšo željo, ki jo goji trenutno slovenskoštajersko ljudstvo. Prepričani smo sicer, da jo poslanci sami tudi dobro poznajo, toda s sklepom najodličnejših ljudskih zastopnikov je dobila ta želja in nastop poslancev zanjo mnogo večji in glasnejši povdarek. Ta želja je želja po miru. Našim poslancem se je naročilo, naj na Dunaju uravnajo svoje delovanje tako, da bodo podpirali blago prizadevanje našega cesarja za mir. Avstrija je v smislu svojega vladarja po svojem zunanjem ministru grofu Černinu med vsemi osrednjimi državami najglasneje povedala celemu svetu, da je pripravljena za časten mir. Avstrija noče nobenemu sosedu delati krivice in nasilja, a za se zahteva, da se ji v njenih mejah neovirano omogoči obstoj in razvoj njenega prebivalstva. Avstrijski narodi so in bodo za ta nastop ostali svojem mlademu vladarju trajno hvaležni. Četudi se ni prijaznega odgovora od zunanjih vlad, vendar smo prepričani, da se je izvilo vojnim hujskačem v sovražnih nam državah močno sredstvo za hujskanje iz rok. Mirovna želja se vsesava tudi v srca naših nasprotnikov. Posamezni glasovi že prihajajo. V francoskem listu „Oeuvre“ se neki diplomat zavzema za poseben mir z Avstrijo — seveda še pod poniževalnimi pogoji. Jedro pa je le vendar želja po miru. V Italiji so zelo razburjeni tudi zaradi poročil, da bi Anglija in Francija ne nasprotovali, ako Rusija sklene z Avstrijo poseben mir. S takimi izvajanjimi in načrti, čeprav so še oddaljeni

od svojega cilja, se brezdvomno tudi v sovražnih deželah lomi vojna zagrizenost. In to je že nekaj. Državni poslanci S. K. Z. bodo lahko na željo in v popolnem soglasju s svojim ljudstvom podpirali na Dunaju s svojim nastopom mirovna prizadevanja našega cesarja.

2. Važen je sklep Slovenske Kmetiske Zveze, da je povabila tudi Narodno stranko na sodelovanje v vseh skupnih slovenskoštajerskih zadevah. Neoporekljivo dejstvo je, da so hudi in žalostni časi potisnili slovenske rojake na Štajerskem, najsi pripadajo tej ali oni stranki, bližje skupaj in nam z močnim glasom poklicali resnico v spomin, da smo bratje enega naroda in skupna tarča sovražnikovih napadov. Stranka, ki bi ne hotela uvaževati dejanskih razmer, bi ne imela več pravice do obstoja. Nihče ne zahteva od strank, da bi morale izdati ali zatajiti svoje programe, da bi morale razpustiti svoje organizacije, temveč da le v skupnih zadevah skupno nastopajo. In kdo bi si upal trditi, da nimamo v sedanjih časih zadev, ki so nam vsem enako pri srcu? Novi temelji se postavljajo za bodočnost našega naroda in za to smo vsi poklicani, da sodelujemo, vsi z dobrim namenom, in vsak po svojih zmožnostih. Nimamo nobenega povoda dvomiti, da bo naš klic našel v Narodni stranki tudi potreben odmev.

3. Razveseljivo je za našo stranko tudi, da se je ob tej priliki pokazala njena popolna enotnost v vseh vprašanjih. Obravnavala so se najbolj pereča vprašanja, ki so sedaj na dnevnem redu v svetovni, državni, a tudi v domači slovenski politiki. Vsi stanovi v stranki so prepričanja, da morajo sedaj stopiti vsa osebna stremjenja v ozadje za skupnimi narodnimi cilji. Vsa v stranki čuti usodopolno važnost sedanjih časov.

Ko se upostavlja ustavno življenje v svoje stare pravice, dobivajo tudi strankarske organizacije zopet večjo važnost in obširnejše delo. Slov. Kmetiska Zveza se pripravila, da bude v polni meri zadoštovala svojim visokim nalogam.

LISTEK

Vojni spomini.

(Januš Golec.)

(Dalje.)

„Če boš od daleč videl avto, kar s svetilko mahaj samintja, pa bo dobro!“

No, v tem mahanju sem se lahko kmalu uril. Ne daleč od krvavega sestanka z dragonskim desetnikom se nam je bližal avto z glasnim pokom in ropotom. Kot zvest učenec Franclov sem pregibal luč gor in dol in povprek, kar je bilo najbolj hitro mogoče. Čuda. V avtu je začelo pokati in postal je. Iz njega se je zmotil nališpani oficir neznanega dostojanstva z zapovedujočim vprašanjem:

„Zakaj ustavljate armadni avto? Mu-li mogoče prefi od sovražne strani kako nevarnost?“

Hladnokrvno in po resnici sem mu povedal, da se takega ropota brez konj boje naši krampi. O ti mati nebeška, je gospodeka uščipnila resnica! Razsrdil se je kot razdražen sršen in rohnel, kako se li predrzmem radi ničvrednih krampov ustaviti avto Njega ekscelence!

Ta nesramna predrznost in zamuda vpije po ostri kazni in zahteval je moje ime. Gotovo bi mu ga bil izbrbotal, da ni priskočil še pravočasno Franclov pomoč. Zbudil se je bil, ko je obstal voz in bil priča vsega dogodljaja. Pognal se je z voza z vpajočim vprašanjem:

„Kje je moj revolver?“

Komaj je čul srboriti gospod besedo revolver. je brez vsake nadaljne razprave se zmuzal v avto. V stroju je na vso moč ropotalo in odfrčal je mimo nas z največjo brzino. Franclov mu je še pognal v hrbet nekaj psokv.

Dovolj sem imel za to noč. Zakopal sem se v slamo in zaspal do doma, stražila sta tovariša. Enkrat v polsvitu smo brez posebnih nezgod postali pred našim bivališčem, pred leseno šolo v karpatski Bielanki.

Treba je bilo sedaj nakupljene stvari izložiti z voza in jih pospraviti v sobo. Franclov je odkorakal v stan in privlekel kos slabo brleče leščerbe. Z eno roko je svetil, z desnico pa razgrebal slamo in izkopaval razne zavitke.

Nesreča je hotela, da se je voznik, molovilec se krog konj, zadel po neprevidnosti v tovariševo svetilko. Črep — je ležala leščerba razbifa in ugasla v karpatskem blatu. Tema nas je objela. Iz goste jarkove temine je votlo zapela zausnica, ki se je držala Franclove desnice in voznikovega lica. Ubogi seljak je zaviknil na visoko in pustivši voz in konje, je izginil v mračno temni svit. Tovariš je skrtal od teze z zobi, se skujal in odcepel v izbo, ne meneč se za voz z naloženim blagom. Sam sem ostal z vozom in konji ter imel priliko razmotrivati o nevhvaležnosti tega že v početku vojne tako nevhvaležnega sveta. Prvič in zadnjič v življenju sem bil primoran lastnoročno izpregavati galske krampe. Mreine so me skušale obrtati kot edino jima zvesto ostalega tujca. Nisem jih nagajal v temi po vasi, ampak privezal sem jih ob plot pri šoli in razbremenil voziček. Konje in priprago je odpeljal v jutro vaški župan.

Voznika pa, ki nas je prevažal po grabavi in trnjevi poti, ni bilo nikdar več na izpregled. Rad mu verjamem, da je tožil z mirno vestjo o krutosti in vojaški nevhvaležnosti.

V prepričanju, da bomo v tej Bogu zahrbtni vasi mirno zimili v brezdelju, smo se vračunali prav na debelo. Koncem septembra je slo. Oglasil se je in potrkal je v hribe mraz. Vodne kaplje so se izpreminjale v snežinke. Kopei hribov so se namah pobelili. Iz te mrzlo-snežene žlavse nas je dvignilo višje povelje in nas tiralo preko grebenov in grab 2 uri daleč, kopat strelske järke in podirati gozdove. Rusov se ni bilo niti pred Przemysl in mi bi naj tu rili pod zemljo ter posekavali drevje sovražniku v napotje. Kakšno je bilo to delo, si pač lahko tolmači vsakdo, ker ga ni umel ne častnik ne mož. Moštvo je pač podiralo prastaro bukove križ-kraž brez pravega navodila in načrta. Gibal se je vsakdo, vsled mraza, a priganjal ga ni nikdo. Pravega nadzorstva tudi ni bilo.

S Franclov sem kobacal tudi jaz v one järke, kjer so padale nedolžne, stoletne bukke pod smrtnimi udarci brez cilja. Nama so postavili pionirji prostorn sotor, da naju ni razmakala raznovrstna nebesna mokrota. Zakuril sem mogočen ogenj in neprestano varil čaj. Godilo se nama ni slabo pri gorke plapolčem plamenu, saj sva bogato obilno uživala od nakupa iz mesta.

Za moštvo se ni brigal nobeden od naju. So pač tudi kurili in se gredli pri ognju v brezdelju. Le proti večeru smo se zopet zbrali in cokali po blatu domov.

Ti vsakdanji pohodi v smrti posvečeni bukov